

Tunne paremmin Portugali

Kansan perimä

Portugalin kansa on syntynyt vuosituhantisesta eri kansojen keskinäisestä risteytyksestä ja toisiaan seuranneiden kulttuurien päällekkäisyydestä, mikä on antanut portugalilaisille kolmenlaisen perimän:

- **välimerellinen** perimä, joka on kaikista yleisin ja vallitseva ja jolle on tyypillistä tummuus (iho, hiukset, silmät), lyhyt pituuskasvu, pitkänomainen kallonmuoto, keskikokoiset ja kapeat kasvot
- **alppilainen** perimä, jolle on tyypillistä lyhyempi kallon muoto ja pitkänomaiset kasvot
- **pohjoismainen** perimä, jonka vaikutus tuntuu korostuneempana Douro -joen ja Minho -joen välissä ja jolle on tyypillistä hiusten vaalea väri, vaaleat silmät, punertava iho ja pituus.

Maisemien vaihtelevuus

Itse asiassa Portugali pienestä koostaan huolimatta on ilmastoltaan, maanpinnaltaan ja luonnon-maisemiltaan vaihteleva, minkä avulla se voidaan jakaa kolmeen maantieteelliseen kokonaisuuteen tai alueeseen, joista jokaisella on omat erityispiirteensä:

- Pohjoinen Atlantin rannikko
- Pohjoinen vuoristo
- Etelä

Seuraavassa tarkastelun helpottamiseksi se jaetaan kuitenkin kahteen suureen alueeseen Tejo -joen erottaessa niitä toisistaan: **Pohjoiseen ja Etelään**

Pohjoinen

Ylängöt ja vuoret, jotka ovat korkeimmillaan sisämaahan mentäessä, hallitsevat maisemaa. Suurimmat joet ja syvimät laaksot sijaitsevat pohjoisessa. Ilmasto on merellinen, sadeaika koittaa aikaisemmin, kestää kauemmin tai loppuu myöhemmin. Ilma on kosteampaa ja valo pehmeämpää. Sisämaahan mentäessä vuotuiset lämpötilat ovat alhaisempia, toisinaan sataa lunta ja lämpötilavaihtelut ovat jyrkempiä johtuen mantereen tuulista, jotka puhaltavat Espanjasta.

Vihreän eri sävyt vaihtuvat maisemassa: tiheiden metsien vihreys sekoittuu viljelmien vihreyteen. Kasvillisuus on etupäässä mäntyä ja sisämaahan mentäessä tammia ja jalokastanjoita. Maisemat ovat vaihtelevia. Väestötiheys on täällä suurin ja asutus hajaantunutta, koska veden runsauden ja maaperän hedelmällisyyden ansiosta voidaan harjoittaa moniviljelyä.

Etelä

Vallitsevana piirteenä on autius, silmäkantamattomiin ulottuvat tasangot, leuto talvi, kuiva kesä, joka on sitä pidempi mitä etelämmäs mennään. Sateita tulee vähän, joten ilmasto on Pohjoista kuumempi ja kuivempi. Kasvillisuudesta mainittakoon Alentejolle tyypilliset korkkitammi ja rautatammi sekä Algarvelle tyypilliset manteli-, viikuna- ja johanneksenleipäpuu.

Rannikko on suoraviivainen ja yhtenäinen vailla saaria. Kukulat ja hiekkarannat ovat länsituulten tuivertamia vailla suojaisia paikkoja.

Näin ollen pohjoisen vuoristoisen maaston ja etelän tasankojen vastakohtaisuus on johtanut **kahteen eri inhimilliseen elämänmuotoon:**

1. Toisaalta runsaslukuisen, mutta hajaantuneen väestön eristäytymiseen vuorille ja syviin laaksoihin, joissa tavataan kivikautisen kulttuurin, leiriasutuskulttuurin ja läntisen Lusitanian kulttuurin nykypäiviin runsaslukuisina säilyneitä jäänteitä ja jonne voimakas historiallinen voima – Rooma – ulotti vain vähäisenä vaikutuksensa. Kyseessä on alue, jossa vielä nykyäänkin on mahdollista nähdä kivitalon vieressä härkävankkurit sekä panna merkille siellä sijaitsevien kaupunkien vaatimattomuuden maalaistausta.
2. Toisaalta helppokulkuisiin ja avoimiin teihin, joiden varrella harvalukuinen, mutta keskitetysti toisistaan erillään olevina suurina rykelminä asuva väestö elää. Tämä väestö kaupunkilaistui varhain. Sen kautta kulkeutuivat kaikki välimerelliset kulttuuriset vaikutukset, ennen kaikkea foinikialainen, kartagolainen ja kreikkalainen siirtomaavalta, joiden jälkeen seurasi roomalainen ja arabialainen valloitus, joista jälkimmäinen säilyi kauemmin vauraiden ja arvovaltaisten väestöryhmien ansiosta. Siitä huolimatta täällä kuitenkin säilyi roomalaisen agraarijärjestelmän malli täydellisimpänä, malli, jossa alentejolaista tilaa vastaa roomalaisten latifundium ja siihen kuuluvat maat villa rusticaa rakennuksineen, suurine aatelistaloineen ja suurine työntekijämäärineen.

Niinpä voimme nähdä vastakohtan eteläisen maurilaisen Portugalin ja pohjoisen roomalaisen Portugalin välillä, jossa arabivaikutus oli vähäisempi.